

Қарағанды мемлекеттік медицина университеті
Жалпы хирургия кафедрасы

СРС

Тақырыбы: Асептика және антисептика

Орындаған: Ақтай А.А.
Тобы: 3-002 ЖМФ
Тексерген: Қамбарханов Б.Қ

Қарағанды 2015ж

Жоспар

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім

□ *Антисептиканың анықтамасы. Антисептиканың түрлері және қазіргі антисептикалық заттар. Антисептиктерді енгізу және қолдану әдістері.*

□ *Асептиканың анықтамасы, міндеттері. Қысқаша тарихи мағлұматтар.*

III. Қортынды

IV. Пайдаланған әдебиеттер тізімі

АНТИСЕПТИКА

Джон Прингл

Антисептика (anti - қарсы, septicas - шіру) жұмыстың шіруге қарсы әдісі.

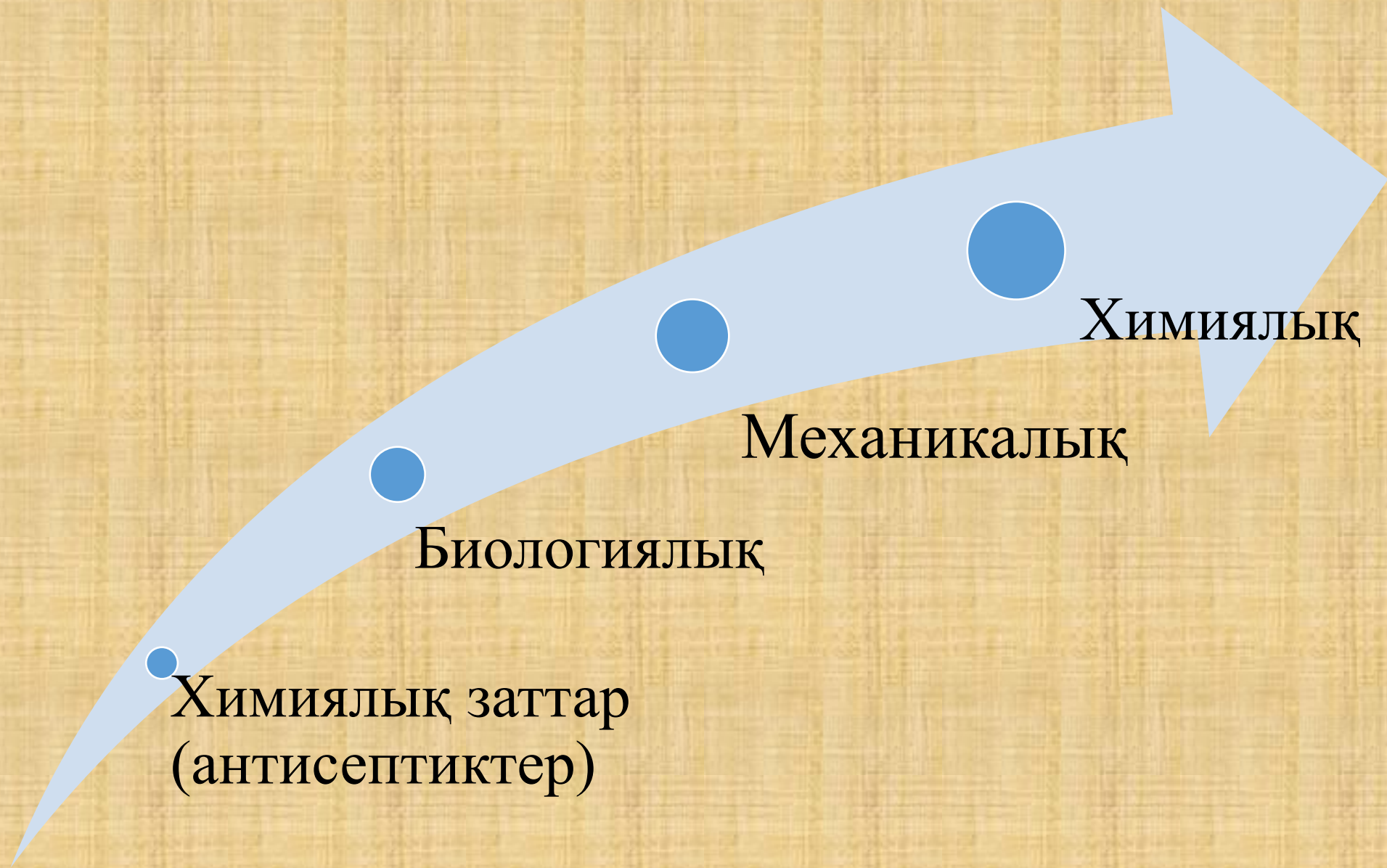
«Антисептика» терминін 1750 ж. ағылшын хирургы Дж. Прингл енгізген, ол хининнің антисептикалық әсерін суреттеген.

АНТИСЕПТИКА

Жарадағы, патологиялық түзілімдегі немесе жалпы ағзадағы микробтарды жоюға бағытталған шаралар кешені.

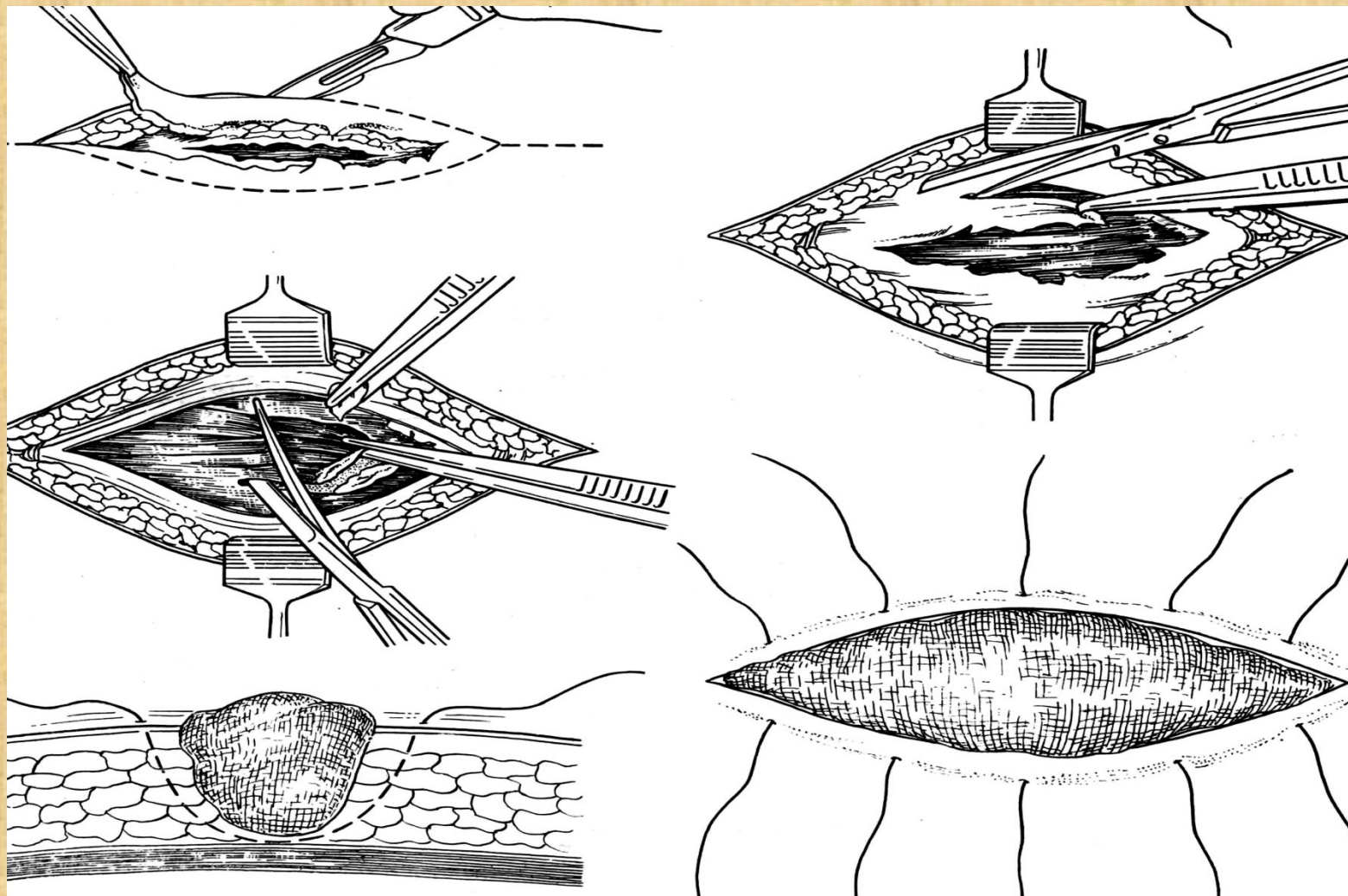

Антисептикалық заттар микробтарды жою қасиеті бойынша төрт топқа бөлінеді:

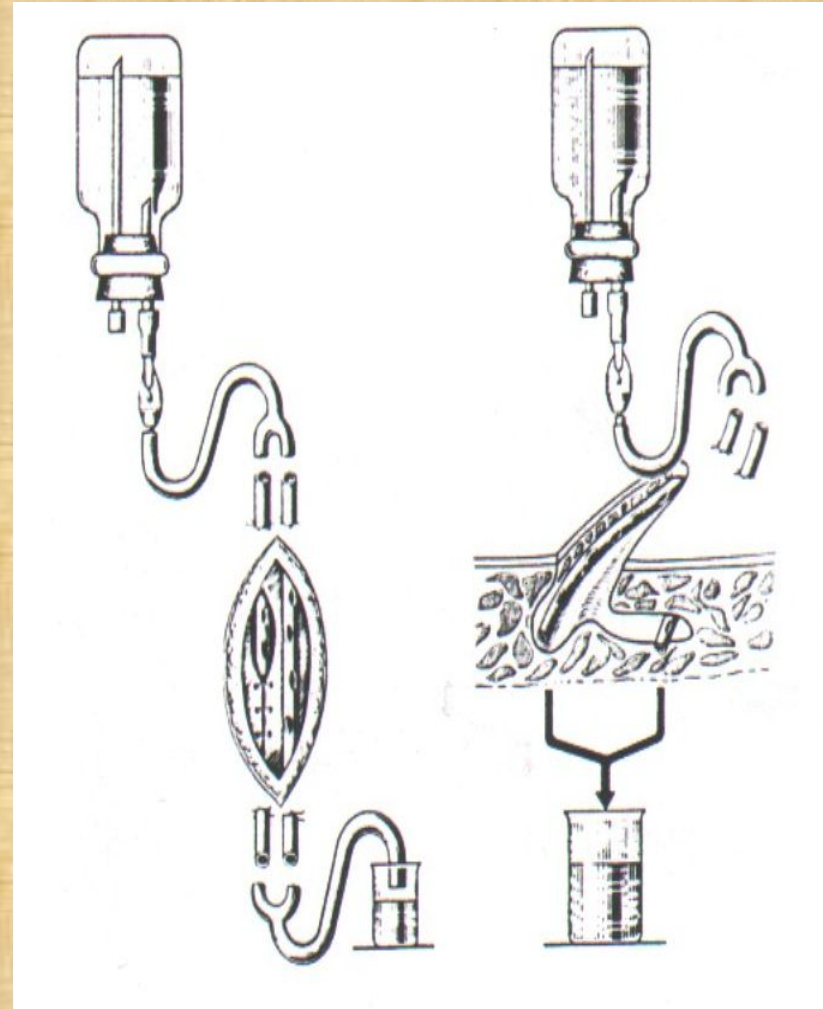
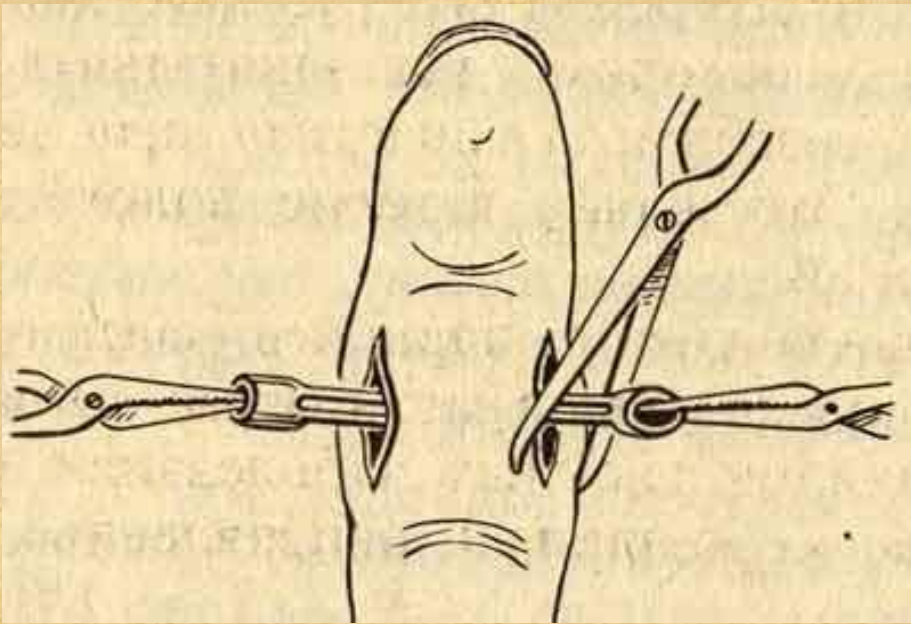

Антисептиканың түрлері

МЕХАНИКАЛЫҚ

ФИЗИКАЛЫҚ

ХИМИЯЛЫК

АЛЫНУ КӨЗІНЕ ҚАРАЙ АНТИСЕПТИКТЕР 3 ТОПҚА БӨЛІНЕДІ:

1. Табиғаты бейорганикалық антисептиктер (сутектің асқын тотығы, калий перманганаты, бор қышқылы және бораттар, сынаптың, мыстың, цинктің, қорғасынның, селеннің, күмістің, алюминийдің бейорганикалық тұздары), қазіргі заманда сутектің асқын тотығын және йодты кеңінен қолданады;
2. Биорганикалық қосындылар (антибиотиктер, өсімдіктерден алынған өнімдер – сарымсақ, календула, эвкалипт экстракттары мен майлары және жануарлардан алынған өнімдер – эктирицид, лизоцим).
3. Абиогенді (синтетикалық) сипатты органикалық қосындылар

АНТИСЕПТИКТЕРДІҢ ЖІКТЕЛУІ

- А – галлоидтар
- В – тотықтырғыштар
- С – ауыр металл тұздары
- Д – спирттер
- Е – альдегидтер
- Ж – фенолдар
- З – бояғыштар
- И – қышқылдар мен негіздер
- К – детергенттер
- Л – қара май, смола, мұнай өңдеу өнімдері
- М – табиғи фентоцидті препараттар

АНТИСЕПТИКАЛЫҚ ЗАТТАРДЫҢ ӘСЕР ЕТУ МЕХАНИЗМІ:

Антисептикалық заттарға қойылатын талаптар:

- 1) *микробтарға қарсы әсері болу керек, бірақ ағза тіндеріне зиянды әсері болмау керек;*
- 2) *антисептикалық әсерін сұйықтықтарда, іріңде, қанда сақтай алуы керек;*
- 3) *ерітінділерде сақтауға тұрақты болу керек.*

ХИРУРГИЯЛЫҚ ПРАКТИКАДАҒЫ ЭНЗИМОТЕРАПИЯ

Энзимді препараттар – негізгі компоненттері ферменттер болып табылатын дәрілік заттар.

Әсерінің негізгі бағыты бойынша және клиникалық қолданылуына қарай ферментативті препараттар:

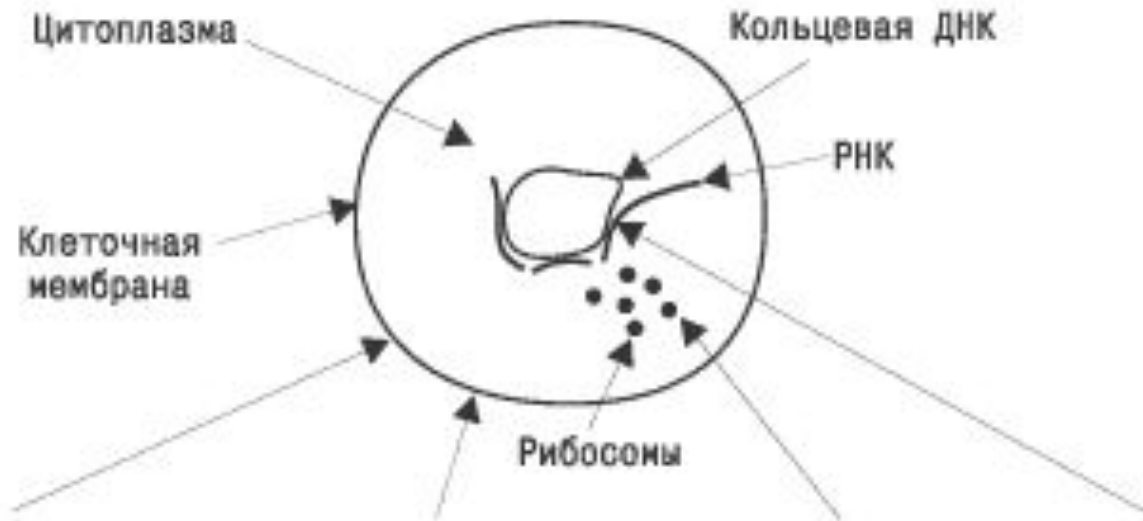
- 1) іріңді – некротикалық процесстер кезінде қолданатын препараттар (протеолитикалық ферменттер);
- 2) фибринолитикалық әсері бар препараттар;
- 3) ас қорытуды жақсартатын препараттар.

ІРІҢДІ – НЕКРОТИКАЛЫҚ ПРОЦЕССТЕР КЕЗІНДЕ ҚОЛДАНАТЫН ПРЕПАРАТТАР:

АНТИБИОТИКИ

Бактериальная клетка

Нарушение проницаемости клеточной мембраны	Нарушение синтеза белка клеточной мембраны	Нарушение синтеза белка внутри микробной клетки	Угнетение синтеза РНК
Полимиксины Аминогликозиды (большие концентрации)	Пенициллины Цефалоспорины Карбапенемы Монобактамы Гликопептиды	Тетрациклин Линкомицин Левомецетин Макролиды Азалиды Аминогликозиды	Ансамицины (Рифампицин)

Асептика

- Асептика (а - жоқ, septicas - шіру) – жұмыстың шірусіз әдісі.
- Асептика – бұл науқастың ағзасына, жараға инфекцияның түсуін алдын алуға бағытталған әдіс; жұмыстың микробсыз стерильды жағдайын тудыру үшін ұйымдастырушылық шараларды, зарарсыздандыратын белсенді химиялық заттарды, сонымен қоса техникалық заттар мен физикалық факторларды қолдану.

Бергман кұралдарда,
киімде, таңу және тігу
материалдарында
микробтарды өлтіру
үшін қайнап тұрған
судың жоғары
температурасын және
буын қолдану әдістерін
енгізген.

Эрнст фон Бергманн

Операция бөлмесіне микроорганизмдердің түсу көзі:

1. Операцияға қатысушы адамдардың аузынан ауа арқылы

2. Инфекцияның шаң арқылы түсуі

АУА – ТАМШЫЛЫ ИНФЕКЦИЯНЫҢ АЛДЫН АЛУ:

- операция бөлмесінде сөйлесуге болмайды
- операция бөлмесіне тамақтары ауыратын, тұмауратқан, ЖРА бар адамдар кіргізілмейді
- 4-6 қабатты маскаларды кию міндетті түрде
- бөлмелердің рациональды желдетілуі
- операция бөлмесіндегі адамдарды максимальды түрде шектеу керек
- студенттер шыны қорғаудың артында болу керек
- операция бөлмесін міндетті түрде ылғалдап жинау керек
- операция бөлмесін ультракүлгін сәулелермен сәулелендіру керек

ҚОЛДЫ ОПЕРАЦИЯҒА ДАЙЫНДАУ ТӘСІЛДЕРІ

1. ФЮРБРИНГЕР ТӘСІЛІ.

I ЭТАП – 10 мин бойы қолды екі стерильды щеткалармен сабындап жылы сумен жуады. Алақанды, қол басын, тырнақ асты кеңістігін, білекті жоғарғы 1/3 дейін жақсылап жуады.

II ЭТАП – Қолды стерильды орамалмен немесе салфеткамен реттілікпен құрғатады (алдымен қол басы, кейін білек төменнен жоғары қарай, яғни шетінен орталыққа қарай)

III ЭТАП – 5 мин бойын қолды 70% спиртпен өңдейді, осы кезде алкогольде еріген май кетеді және эпидермистің жоғарғы қабаттары зарарсызданады.

2. АЛЬФЕЛЬД ТӘСІЛІ

Алғашқы екі этап Фюрбрингер тәсілімен бірдей.

ІІІ ЭТАП – Қолды 96 % спиртпен 5 мин бойы өңдеу және тырнақты йод ерітіндісімен өңдеу.

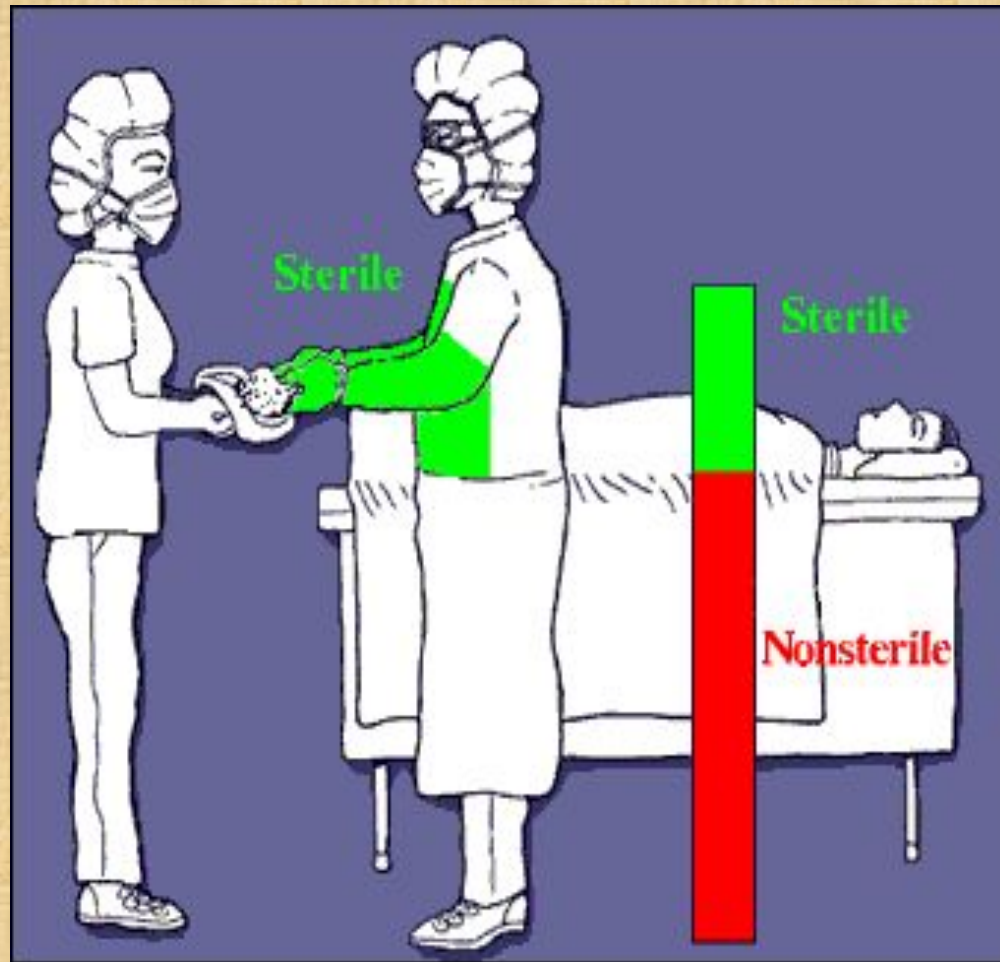
3. ПЕРВОМУР ТӘСІЛІ

І ЭТАП – Қол басын және білекті сабындап щеткасыз жылы сумен 1 мин бойы жуады, кейін стерильды орамалмен немесе салфеткамен құрғатып сүртеді.

ІІ ЭТАП – 1 мин бойы қолды первомурдың жұмыс ерітіндісінде салфеткасыз жуады, кейін стерильды орамалмен немесе салфеткамен құрғатып сүртеді. *Спиртпен және йод ерітіндісімен қолды өңдемейді.*

4. ҚОЛДЫ ХЛОРГЕКСИДИН ЕРІТІНДІСІМЕН ӨНДЕУ

Қолды өңдеу үшін препараттың 0,5% ерітіндісі керек, ерітінді 20% хлоргексидин ерітіндісін 70% спирт ерітіндісінде 1:40 қатынаста еріткенде алынады. Қолды щеткамен жылы сумен сабындап жуған соң 2-3 мин бойы ерітіндіде өңдейді.

тереть ладонью о ладонь

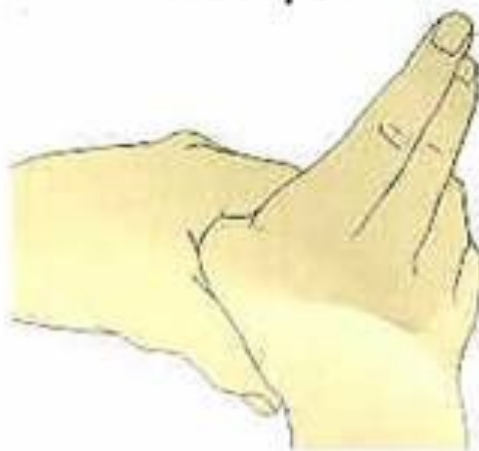
**Правая ладонь по тыльной
стороне левой руки и
наоборот**

**тереть внутренние поверхности
пальцев движениями вверх и
вниз**

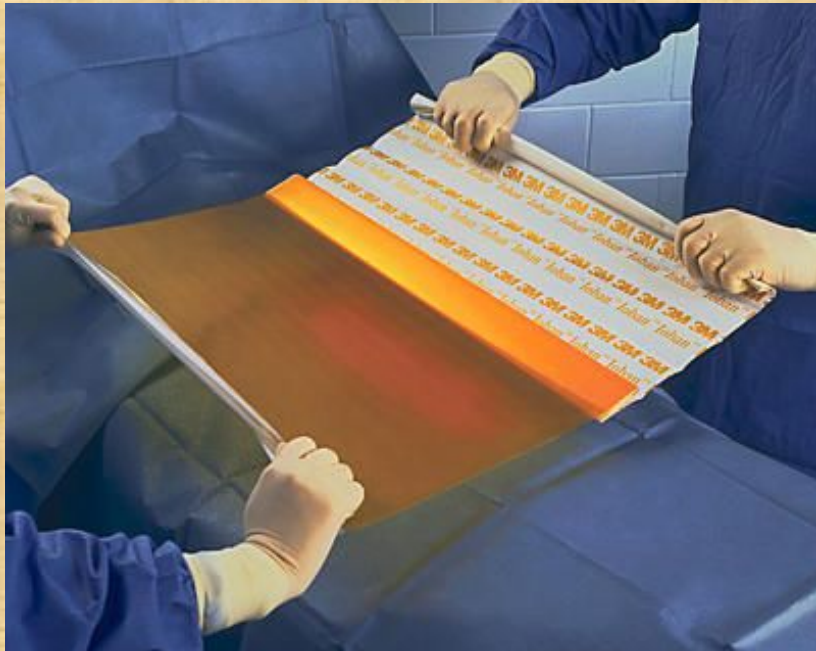
**тереть тыльной стороной
пальцев по ладони другой
руки**

**тереть пальцы круговыми
движениями**

**поочередно, круговыми
движениями тереть ладони**

ТИГІС МАТЕРИАЛДАРЫ

- Хирургиялық жібекті табиғи жібектен жасайды.
- Жібектің стерилизациясы Кохер және Бакулев әдістерімен жүргізіледі

- **Кетгутты** – сиырдың ащы ішектерінен немесе сіңірлерінен жасалады, ыдырайтын материалдарға жатады (2 аптадан соң); хромданған кетгут 4 – 5 аптадан соң ыдырайды
- Кетгуттың стерилизациясы – Клаудиус, Кохер, Губарев, Ситковский әдістерімен жүргізіледі.

- Капрон және лавсан —

синтетикалық жіптер, қалыңдығы бірдей жібек жіптерден үш есе қатты, ыдырамайды.

- Дистилденген суда 15 – 20 мин қайнату арқылы зарарсызданады.

- Жылқы қылын стерильдеу – жасыл сабынмен 8 – 10 рет жуады, суды таза суға дейін ауыстырады. Кептіреді, сақына тәрізді қылып орайды, 7 күнге бензинге салып қояды, одан кейін 2 – 3 рет 40 минуттан қайнатады, кептіреді, спиртке 7 тәулікке салып қояды, спиртті ауыстырып, тағы 7 күн ұстайды, бактериологиялық зерттеу жүргізеді, стерильды түрін жұмыста қолданады. 96% спиртте сақтайды.
- Металлды сымдар: қалайы-аллюминий, күміс, тантал, никель, кобальт. Қатты және коррозияға төзімді; ең жақсысы – танталды сым.
- Стерилизация: 15-20 мин 1% көмір қышқыл натрий ерітіндісінде қайнатады. Ол споралардың тез ыдырауына әсер етеді.

ТІГІС МАТЕРИАЛДАРЫН СТЕРИЛЬДЕУ

ЖІБЕКТІ КОХЕР БОЙЫНША СТЕРИЛЬДЕУ.

I ЭТАП. Жібекті жылы суда сабындап 10 мин бойы жуады, таза суда шайып, стерильды орамалмен кептіреді.

II ЭТАП. Медбике операцияға сияқты жуынып, жібекті орамаға немесе шыныға орайды да 24 сағатқа май кету үшін эфирге салып қояды.

III ЭТАП. Жібекті 24 сағатқа спиртке суы кету үшін салып қояды.

IV ЭТАП. Сулема ерітіндісінде 1:1000 қатынасында 10 мин бойы қайнатады. Жібекті 96% спирт ерітіндісінде сақтайды.

ЖЫЛҚЫ ҚЫЛЫН СТЕРИЛЬДЕУ.

Жылқы қылы пластикалық операцияларда қолданылады.

I ЭТАП. Қылды сабндап жуады, суды көбік түсі ағарғанша жиі ауыстырады.

II ЭТАП. Стерильды орамалмен кептіріп, сақинаға орайды.

III ЭТАП. Қылды 7 күнге бензинге салып қояды.

IV ЭТАП. 40 мин суда қайнатады, бояуы кеткенше суды ауыстырып отырады.

V ЭТАП. Стерильды орамалмен кептіреді және 7 күнге 96% спиртке салып қояды.

VI ЭТАП. Спиртті тағы 7 күнге ауыстырады.

Қылды спиртте сақтайды.

КАПРОНДЫ СТЕРИЛЬДЕУ.

- 20 мин қайнатқан соң қолдануға болады.

ҚҰРАЛДАР МЕН БАСҚА МАТЕРИАЛДАРДЫ СТЕРИЛЬДЕУГЕ АРНАЛҒАН ЖАБДЫҚТАР

АВТОКЛАВТАР

***ЭТИЛЕН ТОТЫҒЫН
ҚОЛДАНАТЫН
СТЕРИЛИЗАТОР
(СТЕРИЛИЗАЦИЯН
ЫҢ ХИМИЯЛЫҚ
ТӘСІЛІ)***

СТЕРИЛИЗАЦИЯНЫ БАҚЫЛАУ ТҮРЛЕРІ

1. Тура әдіс – бактериологиялық әдіс
2. Тура емес, шынайы емес әдістер:
 - Микулич әдісі
 - Кристаллды заттарды ерітуге негізделген әдіс: бензой қышқылы, күкірт, антипирин (олардың еру температурасы 120°C).

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- «Жалпы хирургия» 2006ж. Қ.Д.Дұрманов
- «Общая хирургия»1993ж. В.К.Гостищев
- «Общая хирургия»2005ж. С.В.Петров
- www.google.ru
- www.yandex.ru
- www.mail.ru

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!!!!!!